

श्रीः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि॥

कवितार्किकसिंह सर्वतन्त्रस्वतन्त्र
श्रीमद्वेदान्तदेशिक विरचितं महाकाव्यं
॥ यादवाभ्युदयम् ॥
॥ द्वितीयः सर्गः ॥

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using L^AT_EX and the **skt** font.

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
॥ यादवाभ्युदयम् ॥
॥ द्वितीयः सर्गः ॥

अथागमानामनघेन भूम्ना
धर्मस्य पूर्णेन धनागमेन।
दिवोकसां दर्शयता विभूतिं
देवी बभौ दौहदलक्षणेन ॥ २.१ ॥

शृङ्गारवीराद्भुतचित्ररूपं
गर्भे त्रिलोकैकनिधिं वहन्त्याः।
परावरक्रीडितकर्बुराणि
द्वेषाऽभवन् दौहदलक्षणानि ॥ २.२ ॥

अशेषवेदैरधिगम्यभूम्ना
सिद्धेन सिद्धैश्च निषेवितेन।
अमानुषी नूनमभूदयत्नात्
कृष्णेन केनापि रसायनेन ॥ २.३ ॥

शतह्रदाबन्धुरया स्वकान्त्या
सञ्चारिजाम्बूनदबिम्बकल्पा।
त्रय्यन्तसिद्धेन रसायनेन
कालेन भेजे कलधौतलक्ष्मीम् ॥ २.४ ॥

मयूरपिच्छद्वृत्तिभिर्मयूरैः
तत्कान्तिरन्तर्वसतस्त्रिधाम्नः।
श्यामा बहिर्मूलसिता बभासे
मङ्गल्यरत्नाङ्कुरपालिकेव ॥ २.५ ॥

काले बभासे वसुदेवपत्न्याः
कपूरलिप्तेव कपोलशोभा।

शशिप्रभा सप्तमगर्भकान्तिः

च्युतावशिष्टेव शनैरुदीर्णा ॥ २.६ ॥

नवेन्दुनिष्यन्दनिभश्चकाशे

वर्णः प्रतीकेषु मधुद्रवाङ्ग्याः ।

अन्तः स्थितेन प्रथमेन पुंसा

प्रवर्तितं सत्त्वमिवावदातम् ॥ २.७ ॥

करम्बिता किञ्चिदिव प्रसृतैः

तेजोभिरन्तर्वसतस्त्रिधाम्नः ।

मरीचिभिः स्वैरभवत् प्रजानां

मङ्गल्यरत्नाङ्कुरपालिकेव ॥ २.८ ॥

तस्याः सुधोल्लासजुषः कटाक्षाः

सङ्क्षुब्धदुग्धाम्बुधिसौम्यभासः ।

जगत्त्रयीसौधविलेपनार्हा

वितेनिरे वर्णसुधामपूर्वाम् ॥ २.९ ॥

रक्षाविधौ राक्षसदानवानां

कारागृहे कंसनियोगभाजाम् ।

सम्पश्यमाना सकृदीक्षिता वा

सङ्क्षोभयामास मनांसि सैषा ॥ २.१० ॥

भुक्ता पुरा येन वसुन्धरा सा

स विश्वभोक्ता मम गर्भभूतः ।

इति ध्रुवं सूचनमाचरन्ति

तत्तादृशं नाटितकं ततान ॥ २.११ ॥

समाधिसुक्षेत्रकृषीवलानां

सन्तोषसस्योदयमेघकान्त्या ।

चकास तस्याः स्तनचूचुकाभा

गर्भत्विषा गाढमिवानुलिप्ता ॥ २.१२ ॥

कस्तूरिकाकाम्यरुचिस्तदीया
 रम्या बभौ चूचुकरत्नकान्तिः ।
 तद्गर्भसन्दर्शनलोलुपानाम्
 अन्तर्दृशामञ्जनकल्पनेव ॥ २.१३ ॥

परावराणां प्रभवस्य पुंसः
 प्रकाशकत्वं प्रतिपद्यमानाम् ।
 अभावयन् भावितचेतसस्तां
 विद्यामयीं विश्वपितामहीञ्च ॥ २.१४ ॥

लिलेख विश्वानि जगन्त्यभिज्ञा
 लीलाहृते चित्रपटे यथार्हम् ।
 प्रायः प्रजानां पतयः प्रतीताः
 यन्मातृकाः स्वेषु विधिष्वभूवन् ॥ २.१५ ॥

निराशिषां पद्धतिमाददाना
 नैश्श्रेयसीं नीतिमुपघ्नयन्ती ।
 पुण्याशया पूर्वयुगप्ररोहम्
 इयेष देवी भुवने विधातुम् ॥ २.१६ ॥

अनाप्तपूर्वं किमपेक्षितं ते
 किं भुक्तपूर्वेष्वधुनोपदद्याम् ।
 वयस्ययाऽभावविदाऽनुयुक्ता
 न किञ्चिदित्येव जगाद नाथा ॥ २.१७ ॥

अनादरे देवि सखीजनानां
 कथं न दूयेत दया तवेति ।
 उपह्वरे सल्लपिता मनोज्ञैः
 आलोकनैरुत्तरमाचक्षे ॥ २.१८ ॥

अशेत सा काममजातनिद्रा
 मातुं प्रवृत्तेव पदानि चक्रे ।

अध्यास्त लोकानवधीरयन्ती
भद्रासनं भावितपारमेष्ठ्या ॥ २.१९ ॥

परिक्रमप्रेक्षितभाषितादौः
अन्यादृशैराप्तविभावनीयैः।
मदोपपन्ना मदलालसा वा
जितश्रमा वेति जनैः शशङ्के ॥ २.२० ॥

शेषे शयानां गरुडेन यान्तीं
पद्मे निषण्णामधिरत्नपीठम्।
हयाननैराश्रितवन्दिकृत्यां
स्वामाकृतिं स्वप्नदृशा ददर्श ॥ २.२१ ॥

अन्तःस्थितं यस्य विभोरशेषं
जगन्निवासं दधती तमन्तः।
तदात्मनो विश्वमपश्यदन्तः
तर्कातिगं तादृशमद्भुतं नः ॥ २.२२ ॥

सुरासुराधीश्वरमौलिघातात्
विशीर्णजाम्बूनदवेत्रशृङ्गम्।
अलक्ष्यसन्तोषमलक्ष्यमन्यैः
अनीकनेतारमवैक्षताऽऽरात् ॥ २.२३ ॥

त्रिलोकमाङ्गल्यनिधेस्त्रिवेद्याः
सञ्जीवनीं वाचमुदीरयन्ती।
नियोगयोग्यान् अनघप्रसादा
नाकौकसां नामभिराजुहाव ॥ २.२४ ॥

यदृच्छया यादवधर्मपत्नी
यामाह धर्मेषु परावरेषु।
अदृष्टपूर्वापरयापि वाचा
प्रतिश्रुता नूनमभावि तस्याः ॥ २.२५ ॥

क्रियामुपादित्सत विश्वगुप्त्या
 कृतापराधेऽपि कृपामकार्षीत्।
 मुनीन्द्रवृत्त्या मुखरीभवन्ती
 मुक्तिक्षमां वक्तुमियेष विद्याम् ॥ २.२६ ॥

सतां चतुर्वर्गफलप्रसूतौ
 नारायणे गर्भगते नताङ्गी।
 अभङ्गुरामुन्नतिमाश्रयन्ती
 सर्वस्य साऽदित्सत सर्वमेका ॥ २.२७ ॥

कृशोदरी काश्यमतीत्य काले
 केनापि धाम्ना कृतवृद्धियोगा।
 परामभिख्यां क्रमशः प्रपेदे
 ताराभिनन्द्या तनुरैन्दवीव ॥ २.२८ ॥

निगूढमन्तर्दधता निविष्टं
 पद्मापरिष्कारमणिं प्रभूतम्।
 मध्येन तस्याः प्रचितेन काले
 मञ्जूषया रूप्यभुवा बभूवे ॥ २.२९ ॥

शनैश्शनैस्तामुपचीयमानां
 दर्शान्तदीप्तामिव चन्द्रलेखाम्।
 अन्तःस्थकृष्णामवलोकयन्तः
 चक्रुश्चकोरायितमात्मनेत्रैः ॥ २.३० ॥

मयि स्थिते विश्वगुरौ महीयान्
 मा भूत् भुवो भार इतीव मत्वा।
 सखीजनानामवलम्ब्य हस्तान्
 सञ्चारलीलां शनकैश्चकार ॥ २.३१ ॥

मुकुन्दगर्भा मुकुरेषु देवी
 नापश्यदात्मानमवाप्तभूषा।

नाथत्विषा नन्दकदर्पणेना-

दिदृक्षताऽऽत्मानमदृश्यमन्यैः ॥ २.३२ ॥

स्रजः प्रभूता न शशाक वोढुं

दूरे कथा रत्नविभूषणानाम्।

भविष्यति क्षोणिभरापनोदे

प्रत्यायनं प्राथमिकं तदासीत् ॥ २.३३ ॥

दिवोकसो देवकवंशलक्ष्मीं

विलोक्य तां लोकनिधानगर्भाम्।

विभूतिमग्रेसरवेदवादाः

व्याचख्युरस्या विविधप्रकाराम् ॥ २.३४ ॥

पतिःससत्त्वामपि तत्प्रभावात्

अद्दुःखशीलां समये भवित्रीम्।

सुखैकतानामवलोक्य देवीं

स्वसम्पदं सूचयतीति मेने ॥ २.३५ ॥

पितृत्वमासाद्य सुरासुराणां

पितामहत्वं प्रतिपत्स्यमानः।

अनन्तगर्भामवलोक्य देवीम्

अतुष्यदन्येषु गताभिलाषः ॥ २.३६ ॥

तापोपशान्तिं जगतां दिशन्ती

सन्ध्याऽपरा साधुजनप्रतीक्षया।

तामीदृशीं विश्वपितुः प्रसूतिं

संवेदयन्तीव समाजगाम ॥ २.३७ ॥

सुवर्णपीताम्बरवासिनी सा

स्वधामसञ्छादितसूर्यदीप्तिः।

उपासनीया जगतां बभासे

मुरद्विषो मूर्तिरिव द्वितीया ॥ २.३८ ॥

प्रसक्तपातश्चरमाम्बुराशौ
 रक्तोरुबिम्बो रविरस्तशैलात्।
 दिनान्तनागेन दृढप्रणुन्नं
 मनश्शिलाशृङ्गमिवाबभासे ॥ २.३९ ॥

निमज्जता वारिनिधौ सवित्रा
 को नाम जायेत करग्रहीता।
 तदेति सम्भावनयैव नूनं
 दूरादुदक्षेपि कराग्रमुच्चैः ॥ २.४० ॥

स्फुरत्प्रभाकेसरमर्कबिम्बं
 ममज्ज सिन्धौ मकरन्दताम्रम्।
 सन्ध्याकुमार्या गगनाम्बुराशेः
 क्रीडाहृतं क्षिप्तमिवारविन्दम् ॥ २.४१ ॥

फणामणिप्रेक्ष्यखरांशुबिम्बः
 सन्ध्यासुपर्णीमवलोक्य भीतः।
 तापाधिको वासरपन्नगेन्द्रः
 प्रायेण पातालबिलं विवेश ॥ २.४२ ॥

प्रदोषरागारुणसूर्यलक्षात्
 दिशागजो दृप्त इवातिघोरः।
 कालोपनीतं मधुना समेतम्
 अभुङ्क्त मन्ये कबलं पयोधिः ॥ २.४३ ॥

तदा तमः प्रोषितचन्द्रसूर्ये
 दोषामुखे दूषितसर्वनेत्रम्।
 वियोगिनां शोकमयस्य वहेः
 आशागतो धूम इवान्वभावि ॥ २.४४ ॥

सतारपुष्पा धृतपल्लवश्रीः
 प्रच्छायनीरन्ध्रतमःप्रताना।

विश्वाभिनन्द्या ववृधे तदानीं
वैहायसी कापि वसन्तवन्या ॥ २.४५ ॥

अलक्ष्यत श्यामलमन्तरिक्षं
ताराभिरादर्शितमौक्तिकौघम् ।
निवत्स्यतो विश्वपतेरवन्यां
कालेन भृत्येन कृतं वितानम् ॥ २.४६ ॥

अभृङ्गनादप्रतिपन्नमौना
निमेषभाजो नियतं वनस्थाः ।
दूरङ्गते स्वामिनि पुष्करिण्यः
तत्प्राप्तिलाभाय तपो वितेनुः ॥ २.४७ ॥

निमीलितानां कमलोत्पलानां
निष्पन्नसख्यैरिव चक्रवाकैः ।
विमुक्तभोगैर्विदधे विषण्णैः
विबोधवेलावधिको विलापः ॥ २.४८ ॥

तमिस्रनीलाम्बरसंवृताङ्गी
श्यामा बभौ किञ्चिदतीत्य सन्ध्याम् ।
प्राचीनशैले समयान्निगूढं
समुद्यता चन्द्रमिवासर्तुम् ॥ २.४९ ॥

निशाकरेण प्रतिपन्नसत्त्वा
निक्षिप्तदेहेव पयोधितल्पे ।
जगत्समीक्ष्या जहती च काश्यं
प्राची दिशा पाण्डरतामयासीत् ॥ २.५० ॥

तमःप्रसङ्गेन विमुच्यमाना
गौरप्रभा गोत्रमिदामिनन्द्या ।
विधूदयारम्भविशेषदृश्या
प्राची दिशाऽभासत देवकीव ॥ २.५१ ॥

अपत्यलाभं यदुवीरपत्न्याः
 महोदधौ मग्नसमुत्थितेन ।
 तद्वंशमान्येन समीक्ष्य पूर्वं
 प्राप्तं प्रतीतेन पुरोधसेव ॥ २.५२ ॥

क्ष्वेलोपमे सन्तमसे निरस्ते
 सोमं सुधास्तोममिवोद्धमन्ती ।
 दुग्धोदवेलेव दुदोह लक्ष्मीम्
 आशा मनोज्ञाममरेन्द्रमान्या ॥ २.५३ ॥

तमस्समाक्रान्तिवशेन पूर्वं
 जज्ञे निमग्नैरिव भूतधात्र्याम् ।
 ततस्तुषारांशुकरावगूढैः
 उक्तभ्यमानैरिव शैलशृङ्गैः ॥ २.५४ ॥

दिशस्तदानीमवनीधराणां
 सगैरिकैः पारदपङ्कलेपैः ।
 चकाशिरे चन्द्रमसो मयूखैः
 पञ्चायुधस्येव शरैः प्रदीप्तैः ॥ २.५५ ॥

समुन्नमन्ती कुटिलायतात्मा
 शशाङ्कलेखोदयदृश्यकोटिः ।
 वियोगिचेतोलवने प्रवीणा
 कामोद्यता काञ्चनशङ्कुलेव ॥ २.५६ ॥

तमांसि दुर्वारबलः स कालः
 प्रायो विलोप्तुं सहसा दिशां च ।
 मानांसि कामश्च मनस्विनीनां
 प्रायुङ्क्त शैत्याधिकमर्धचन्द्रम् ॥ २.५७ ॥

करेण सङ्कोचितपुष्करेण
 मदप्रतिच्छन्दकलङ्कभूमा ।

क्षिप्त्वा तमश्शैवलमुन्ममज्ज
मग्नी दिशानाग इवेन्दुरब्धेः ॥ २.५८ ॥

मदोदयाताम्रकपोलभासा
शक्रस्य काष्ठा शशिना चकाशे।
उदेयुषा व्यञ्जयितुं त्रिलोकीं
नाथस्य सा नाभिरिवाम्बुजेन ॥ २.५९ ॥

समीपतः सन्तमसाम्बुराशेः
बभार शङ्खाकृतिरिन्दुबिम्बः।
पित्तोपरागादिव पीतिमानं
दोषाविलप्रोषितदृष्टिदत्तात् ॥ २.६० ॥

कृशोदरीलोचनकृष्णलक्ष्मा
रात्र्याः समिद्धोदयराग इन्दुः।
कस्तूरिकाकुङ्कुमचित्रितात्मा
कर्पूरविन्यास इवान्वभावि ॥ २.६१ ॥

प्रसादमन्तःकरणस्य दाता
प्रत्यक्षयन् विश्वमिदं प्रकाशैः।
तमश्च रागं च विधूय चन्द्रः
सम्मोदनं सत्त्वमिवोल्ललास ॥ २.६२ ॥

निशाकरो वारिधिनिस्वनानां
निष्पादकः कुन्दरुचिशचकाशे।
उदेष्यतश्चक्रभृतो नियोगात्
प्रादुर्भवन् प्रागिव पाञ्चजन्यः ॥ २.६३ ॥

मृगेण निष्पन्नमृगाजिनश्रीः
स्वपादविक्षेपमितान्तरिक्षः।
मुरद्विषो वामनमूर्तिभाजः
पर्यायतामन्वगमच्छशाङ्कः ॥ २.६४ ॥

जिगाय शङ्खाश्रितशैवलाभः

चारुद्भुतेशचन्द्रमसः कलङ्कः ।

उदीयमानस्य महोर्मियोगात्

सामिच्युतं सागरमूलपङ्कम् ॥ २.६५ ॥

उदेत्य तुङ्गाद्दुदयाद्रिशृङ्गात्

तमोगजान् अग्रकरेण निघ्नन् ।

निशाकरस्तन्मदलेपलक्ष्मा

सिताभिशुः सिंहदशामयासीत् ॥ २.६६ ॥

निशीथलक्ष्म्या इव पुण्डरीकं

निर्वेशसिन्धोरिव फेनचक्रम् ।

तमन्ववैक्षन्त विलासतन्त्राः

तारामणीनामिव सूतिशुक्तिम् ॥ २.६७ ॥

उदारतारागणबुद्बुदौघः

चन्द्रेण सम्पन्नसुधाप्रसूतिः ।

अशेषदृश्यामधिगम्य लक्ष्मीम्

आलोकदुग्धोदधिराबभासे ॥ २.६८ ॥

प्रकाशयन् विश्वमिदं यथावत्

चन्द्रोदयोद्दीपितसौम्यतारः ।

आसीन्निशीथो जगतः प्रभूतात्

अन्धस्य दैवादिव दृष्टिलाभः ॥ २.६९ ॥

विशोधिताद्विष्णुपदात् क्षरन्ती

विष्वङ्मुखी सागरवृद्धिहेतोः ।

तमोमयीं सूर्यसुतां निगीर्य

ज्योत्स्नानदी शोणमपि व्यमुञ्चत् ॥ २.७० ॥

प्रियामुखैस्तोयमधु प्रदिष्टं

पीत्वा नवं प्रीत इवाम्बुराशिः ।

समेत्य चन्द्रद्युतिनर्तकीभिः

तरङ्गितं ताण्डवमाततान ॥ २.७१ ॥

कलङ्कचित्रीकृतमिन्दुखण्डं

तमः समध्यासितसत्त्वकल्पम्।

अशुष्कशैवालमिवाबभासे

सिद्धापगासैकतमर्धदृश्यम् ॥ २.७२ ॥

स्वमध्यसम्पन्नविशुद्धधामा

श्यामा च सा देवकनन्दिनी च।

तमः क्षिपन्त्यौ जगतां त्रयाणाम्

अन्योन्यसंवादमिवान्वभूताम् ॥ २.७३ ॥

शाखावकाशेषु कृतप्रवेशैः

चन्द्रातपैराश्रितचारकृत्यैः।

हतावशिष्टानि तमांसि हन्तुं

स्थानं तदाक्रान्तममृग्यतेव ॥ २.७४ ॥

पराकृतध्वान्तनिकायपङ्कैः

पर्याप्ततारागणफेनपुञ्जैः।

अशोभत द्यौरसमायुधस्य

यशःप्रवाहैरिव चन्द्रपादैः ॥ २.७५ ॥

ददानया दिक्सरितां प्रसादं

प्रसक्तहंसागमया स्वकान्त्या।

अपाकृतध्वान्तघनप्रवृत्त्या

शरत्त्विषा चन्द्रिकया चकाशे ॥ २.७६ ॥

कलावता कामविहारनाट्ये

कालोचितं कल्पयतेव नर्म।

अमोघमायापलितङ्करण्यः

प्रायो दिशां दीधितयः प्रयुक्ताः ॥ २.७७ ॥

कदम्बमालाम्बिरधीतलास्यः

कल्याणसम्भूतिरभूत् प्रजानाम्।

प्रियोदयस्फीतरुचो रजन्याः

सन्तोषनिःश्वासनिभः समीरः ॥ २.७८ ॥

प्रायेण हंसैरवधूतसङ्गा

चारुस्मिता सम्भृतमृङ्गनादा।

सर्वोपभोग्ये समये प्रसुप्तं

कुमुद्वती कोकनदं जहास ॥ २.७९ ॥

कलङ्कलक्षेण समैक्षि काचित्

कस्तूरिकापत्रविशेषकान्तिः।

सुधांशुबिम्बव्यपदेशदृश्ये

मुग्धे रजन्या मुखपुण्डरीके ॥ २.८० ॥

तलेष्ववेपन्त महीरुहाणां

छायास्तदा मारुतकम्पितानाम्।

शशाङ्कसिंहेन तमोगजानां

लूनाकृतीनामिव गात्रखण्डाः ॥ २.८१ ॥

तमस्तरङ्गानवसादयन्त्या

समेयुषी चन्द्रिकया महत्या।

श्यामा बभौ सान्द्रनवोत्पलश्रीः

सुरस्रवन्त्येव कलिन्दकन्या ॥ २.८२ ॥

स्वविप्रयोगव्यसनान्निपीतं

भृङ्गापदेशेन कुमुद्वतीभिः।

सुधाभिराप्लाव्य करस्थिताभिः

प्रच्यावयामास विषं सुधांशुः ॥ २.८३ ॥

चकाशिरे पत्रकलासमृद्ध्या

व्योमोपमे वारिणि कैरवाणि।

कलङ्कदृश्यभ्रमराणि काले
स्वनाथ साधर्म्यमुपागतानि ॥ २.८४ ॥

सरिन्मुखोपाहृतमम्बुराशिः
पीत्वेव तोयं मधु जातहर्षः।
चकार चन्द्रप्रतियातनानां
करग्रहैः कामपि रासलीलाम् ॥ २.८५ ॥

प्रसादभाजोरुभयोरभूताम्
उभावनिर्धार्यमिथोविशेषौ।
नमःस्थले शीतरुचिः सतारे
सकैरवे तत्प्रतिमा च तोये ॥ २.८६ ॥

नमस्तुषारांशुमयूखयोगात्
तमिस्रया मोक्षमविन्दतेव।
अतृप्यतः तत्त्वविदो निशायाम्
अन्तर्मुखं चित्तमिवात्मयोगात् ॥ २.८७ ॥

सहोदिता चन्द्रमसा बभासे
ज्योत्स्ना पयोधेरुपजातरागा।
तदातने संजननेऽपि शौरेः
सहायिनी सागरसम्भवेव ॥ २.८८ ॥

प्रबुद्धताराकुमुदाब्धिचन्द्रे
निद्राणनिश्शेषजने निशीथे।
स तादृशो देवपतेः प्रसूतिं
पुष्यन् बभौ पुण्यतमो मुहूर्तः ॥ २.८९ ॥

भागेन पूर्वेण तमोमयेन
प्रकाशपूर्णेन च पश्चिमेन।
तदा निशीथः स सतां प्रसक्त्यै
संसारमुक्त्योरिव सन्धिरासीत् ॥ २.९० ॥

प्रागेव जातेन सितेन धाम्ना
 मध्योपलक्ष्येण च माधवेन।
 प्रकामपुण्या वसुदेवपत्न्या
 सम्पन्नसाम्येव निशा बभासे ॥ २.९१ ॥

सह प्रतिच्छन्दशशाङ्कभेदैः
 सरस्वतां ताण्डविनस्तरङ्गाः।
 अवेक्ष्य शौरैरवतारवेलां
 सन्तोषनिघ्ना इव सम्प्रणेदुः ॥ २.९२ ॥

अवादितोदीरितवाद्यघोषं
 दिशाभिराम्रेडितदिव्यगीतम्।
 सतामुपस्थापितसत्त्वलास्यं
 सङ्गीतमाङ्गल्यमभूत् तदानीम् ॥ २.९३ ॥

प्रदीपितैः कंसगृहेषु दीपैः
 तापैश्च भावेषु तपोधनानाम्।
 अलभ्यत क्षिप्रमलब्धभङ्गैः
 अहेतुनिर्वाणदशानुभूतिः ॥ २.९४ ॥

अजः स्वजन्मार्हतयाऽनुमेने
 यामष्टमीं यादवभावमिच्छन्।
 द्वितीयया भावितयोगनिद्रा
 साऽभूत् तदानीं प्रथमा तिथीनाम् ॥ २.९५ ॥

अथ सितरुचिलग्ने सिद्धपञ्चग्रहोच्चे
 व्यजनयदनधानां वैजयन्त्यां जयन्त्याम्।
 निखिलभुवनपद्मक्लेशनिद्रापनुत्त्यै
 दिनकरमनपायं देवकीपूर्वसन्ध्या ॥ २.९६ ॥

अवतरति मुकुन्दे सम्पदामेककन्दे
 सुरमितहरिदन्तां स्वादुमाध्वीकदिग्धाम्।

अभजत वसुदेवस्थानमानन्दनिघ्नैः

अमरमिथुनहस्तैराहितां पुष्पवृष्टिम् ॥ २.१७ ॥

॥ इति कवितार्किकसिंहस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य
श्रीमद्वेङ्कटनाथस्य वेदान्ताचार्यस्य
कृतिषु यादवाभ्युदये माहाकाव्ये
द्वितीयः सर्गः ॥